

JEZYK POLSKI
PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
WYMAGANIA OGÓLNE DLA KLAS IV-VIII

OCENIANIE TO:

- integralna część procesu nauczania
- proces gromadzenia informacji
- podnoszenie motywacji uczniów do kształcenia się

PRZEDMIOTEM OCENIANIA SĄ:

- wiadomości
- umiejętności
- postawa ucznia (aktywność, działanie, samodzielność, systematyczność)
- komunikowanie się

CELE OCENIANIA

OGÓLNY, który określa poziom opanowania wiadomości i umiejętności z j. polskiego w następujących obszarach:

- I. Kształcenie literackie i kulturowe
- II. Kształcenie językowe
- III. Tworzenie wypowiedzi
- IV. Samokształcenie

SZCZEGÓŁOWE:

1. Ocenianie bieżące (wspomagające) ma na celu monitorowanie rozwoju ucznia, a w tym:

- pomoc uczniowi w rozpatrywaniu i rozumieniu swoich słabych i mocnych stron oraz w ukierunkowaniu go do dalszej pracy,
- przekazanie rodzicom (opiekunom) informacji o postępach ucznia,
- przekazanie nauczycielowi informacji o efektywności jego nauczania, właściwym doborze materiałów, metod i sposobów nauczania,
- przygotowanie do egzaminów zewnętrznych

2. Ocenianie śródroczne/ końcoworoczne ma na celu:

- przekazać uczniowi informację na temat jego postępów w nauce języka polskiego
- pomóc nauczycielowi w ewaluacji i modyfikacji procesu nauczania przedmiotu

SKALA OCEN I POZIOMY WYMAGAŃ

OCENY uzyskane przez uczniów w ciągu roku szkolnego wyrażone są tradycyjną oceną szkolną:

- 1 – niedostateczny
- 2 – dopuszczający
- 3 – dostateczny
- 4 – dobry
- 5 – bardzo dobry
- 6 – celujący

POZIOMY WYMAGAŃ, które powinna uwzględniać taksonomia ocen:

- Konieczny (na ocenę dopuszczającą)
Obejmuje treści:
  - bardzo łatwe (wykonane pod kierunkiem nauczyciela)
  - praktyczne, przydatne życiowo
  - niezbędne w dalszej edukacji – bazowe
- Podstawowy (na ocenę dostateczną)
Obejmuje, oprócz wymagań koniecznych, treści :

- najważniejsze w uczeniu się danego przedmiotu
- łatwe dla ucznia nawet mało zdolnego
- często powtarzające się w procesie nauczania
- określone programem nauczania na poziomie nieprzekraczającym wymagań zawartych w podstawie programowej
- proste, uniwersalne umiejętności z zakresu nauczania języka polskiego
- Rozszerzający (na ocenę dobrą)
  - Obejmuje, oprócz wymagań podstawowych, treści:
    - umiarkowanie trudne
    - złożone, mniej przystępne niż zaliczone do wymagań podstawowych
    - częściowo rozszerzające podstawy przedmiotu
- Dopełniający (na ocenę bardzo dobrą)
  - Obejmuje, oprócz wymagań rozszerzających, treści:
    - wymagające korzystania z różnych źródeł
    - umożliwiające rozwiązywanie problemów
    - pośrednio użyteczne w życiu pozaszkolnym
    - pozwalające łączyć wiedzę z różnych przedmiotów i dziedzin
- Wykraczający (na ocenę celującą)
  - Obejmuje, oprócz wymagań dopełniających, treści:
    - wymagające znacznej samodzielności i kreatywności ucznia
    - wynikające z indywidualnych zainteresowań

INFORMACJE O POSTĘPACH UCZNIĄ gromadzi się:

- w dzienniku elektronicznym
- w zeszytach przedmiotowych
- w indywidualnej teczce ucznia

O postępach w nauce uczeń i jego rodzice informowani są w formie:

- oceny (stopnia szkolnego),
- oceny opisowej (recenzji prac),
- oceny ustnej (recenzji ustnej),
- pisemnej – o zagrażającej na koniec półrocza i roku szkolnego ocenie niedostatecznej rodzice są powiadamiani przez nauczyciela lub wychowawcę na miesiąc przed klasyfikacją śródroczną i końcoworoczną.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCEN

Ocena celująca

Otrzymuje ją uczeń, który:

- rzetelnie i z dużym zaangażowaniem pracuje podczas zajęć języka polskiego oraz w domu, systematycznie przygotowując się do lekcji
- wykazuje aktywność i pomysłowość twórczą
- poprawnie wykonuje większość prac i zadań zleczonych przez nauczyciela
- samodzielnie rozwiązuje problemy pojawiające się w edukacji polonistycznej
- wykorzystuje znajomość materiału języka polskiego w nauce innych przedmiotów i życiu pozaszkolnym
- bierze udział w konkursach związanych z językiem polskim (różne etapy) i osiąga wysokie wyniki
- przyczynia się do podniesienia poziomu wiedzy i umiejętności innych uczniów
- przejawia zainteresowanie przedmiotem i przedstawia zagadnienia w ciekawy sposób, dzieląc się swoją wiedzą z rówieśnikami
- w swoich wypowiedziach biegle posługuje się terminami językowymi i teoretyczno- literackimi oraz stosuje różnorodne konstrukcje składniowe

Ocena bardzo dobra

Otrzymuje ją uczeń, który:

- posiada wiadomości i umiejętności objęte programem nauczania
- jest systematyczny i samodzielny w pracy na lekcjach oraz w domu
- jest aktywny na zajęciach
- rozwiązuje zadania i problemy o znacznym stopniu trudności
- terminowo wywiązuje się ze zobowiązań w stosunku do nauczyciela
- wykorzystuje znajomość materiału języka polskiego w nauce innych przedmiotów i życiu pozaszkolnym
- biegłe posługuje się różnymi sposobami gromadzenia informacji (korzysta z różnych źródeł)
- pisze poprawnie pod względem ortograficznym
- formułuje poprawne językowo teksty mówione i pisane różnej długości
- czyta poprawnie pod względem technicznym, stosując się do znaków interpunkcyjnych i świadomie modulując głos

Ocena dobra

Otrzymuje ją uczeń, który:

- jest systematyczny, terminowo wywiązuje się z zadań
- często jest aktywny na lekcjach
- poprawnie formułuje wypowiedzi pisemne i ustne, popełniając niewielką ilość błędów językowych
- zdarzają mu się nieliczne błędy ortograficzne
- ma dobrą znajomość zagadnień materiału programowego
- samodzielnie rozwiązuje większość problemów literackich i językowych
- wykonuje nietypowe zadania praktyczne i teoretyczne

Ocena dostateczna

Otrzymuje ją uczeń, który:

- samodzielnie rozwiązuje problemy językowe i literackie o niewielkim poziomie trudności, łatwe dla ucznia nawet mało zdolnego
- posiada wiadomości i umiejętności na poziomie podstawowym, określonym przez podstawę programową
- nie zawsze stosuje wiadomości w sytuacjach typowych
- opanował proste, uniwersalne umiejętności, często powtarzające się w procesie nauczania
- nie zawsze stosuje poznane zasady ortograficzne i popełnia liczne błędy
- nie czyta poprawnie pod względem technicznym
- ma trudności w rozumieniu tekstu po cichej lekturze
- bywa nieprzygotowany do zajęć

Ocena dopuszczająca

Otrzymuje ją uczeń, który:

- nawet najprostsze zadania wykonuje przy pomocy nauczyciela lub innego ucznia
- tylko częściowo opanował umiejętności praktyczne, przydatne życiowo
- przyswoił treści niezbędne w dalszej edukacji – bazowe
- w niewielkim stopniu opanował wiadomości materiału programowego i nie zawsze potrafi się nimi posłużyć
- słabo czyta pod względem technicznym i nie zawsze rozumie przeczytany tekst
- popełnia liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne
- ma problemy z systematycznością w nauce i odrabianiu prac domowych

Ocena niedostateczna

Otrzymuje ją uczeń, który:

- nie spełnia wymagań koniecznych
- nie potrafi wykonać najprostszyc zadań nawet przy pomocy nauczyciela

- nie opanował bazowych wiadomości i sprawności językowych
- nie rokuje nadziei na uzupełnienie zaległości
- zaległości uniemożliwiają mu dalsze zdobywanie wiedzy z przedmiotu
- nie zna nawet małej części materiału przerabianego na lekcjach
- nie wykazuje chęci do nauki ani żadnej aktywności
- prowadzi zeszyt bardzo niesystematycznie albo wcale go nie prowadzi
- celowo opuszcza prace klasowe, sprawdziany i ich poprawę
- nie przyswoił umiejętności przydatnych życiowo

Ocenę wyższą otrzymać może uczeń, który spełnia wszystkie wymagania przypisane ocenom niższym.

Ocenianie

Punktowa ocena sprawdzianów jest przeliczana na procenty:

celujący	100 %
bardzo dobry	91 % - 99 %
dobry	75 % - 90 %
dostateczny	51 % - 74 %
dopuszczający	31 % - 50 %
niedostateczny	0 % - 30 %

PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA OCENIANIA FORM WYPOWIEDZI PISEMNYCH

- Ocenianiu podlegają formy wypowiedzi pisemnych określone programem nauczania.
- Każda forma wypowiedzi jest oceniana według właściwych dla niej kryteriów.
- Każda praca powinna być opatrzona recenzją wyjaśniającą ocenę, podkreślającą zalety pracy i informującą, które elementy należy poprawić oraz doskonalić.

OCENIANIU PODLEGAJĄ NASTĘPUJĄCE FORMY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ:

1. Sprawdziany wiedzy i umiejętności (prace klasowe, sprawdziany gramatyczne, ortograficzne, wypracowania klasowe, kartkówki, kartkówki z lektur)

Ocenianiu podlega:

- stopień realizacji zadań oraz poleceń
- poziom wiedzy i umiejętności

Podstawowe założenia oceniania:

- skala ocen: 1-6
- nie mniej niż 1 na kwartał
- od razu po omówieniu przeczytanej lektury (sprawdzian, wypracowanie lub test)
- zapowiedziane tydzień wcześniej, jeśli dotyczą działu z podręcznika lub tekstów o zbliżonej tematyce
- termin zwrotu ocenionych prac klasowych nie może być dłuższy niż dwa tygodnie; a w przypadku wypracowań klasowych- trzy tygodnie
- prace klasowe są obowiązkowe
- uczniowie nieobecni na pracy klasowej zobowiązani są do napisania jej w terminie ustalonym przez nauczyciela
- o terminie sprawdzianu oraz zakresie materiału uczniowie są powiadamiani z tygodniowym wyprzedzeniem, a jej termin zaznaczony w dzienniku lekcyjnym
- każdą pracę klasową można poprawić: poprawa jest dobrowolna i jednorazowa, odbywa się w terminie ustalonym z nauczycielem
- kartkówki obejmują zakres trzech ostatnich lekcji (tematów), nie muszą być wcześniej zapowiedziane oraz nie podlegają poprawie (w indywidualnych przypadkach decyzję o poprawie kartkówki podejmuje nauczyciel)

Oryginały sprawdzonych i ocenionych pisemnych prac klasowych oddawane są uczniowi. Rodzic/prawny opiekun ucznia ma obowiązek zapoznać się z pracą i potwierdzić ten fakt podpisem na formularzu sprawdzianu, a następnie zwrócić nauczycielowi. Podpisane prace klasowe przechowywane są

przez nauczyciela przedmiotu do czasu zakończenia zajęć dydaktyczno – wychowawczych w bieżącym roku szkolnym.

2. Odpowiedzi ustne

Ocenianiu podlega:

- poprawność językowa
- stosowanie odpowiednich terminów
- zasób słownictwa
- znajomość zagadnienia
- umiejętność kojarzenia różnych informacji i wyciągania wniosków
- uporządkowanie wypowiedzi (kompozycja)
- poprawność merytoryczna
- jasność wypowiedzi

Podstawowe założenia oceniania:

- skala ocen (1-6) zależna od (samodzielności) tematu
- odpowiedź zakończona ustną recenzją

3. Dyktanda

Ocenianiu podlegają:

- znajomość zasad i wyjątków ortograficznych
- umiejętność stosowania zasad ortograficznych w praktyce

Podstawowe założenia oceniania:

- skala ocen (1–6)
- dyktanda nie muszą być zapowiedziane ze względu na wąski zakres materiału
- każde dyktando można poprawić: poprawa jest dobrowolna i jednorazowa, odbywa się w terminie ustalonym z nauczycielem
- termin sprawdzania – tydzień

4. Prace domowe

Ocenianiu podlega:

- poprawność wykonania
- samodzielność
- kreatywność
- terminowość i systematyczność
- staranność pracy

Podstawowe założenia oceniania:

- oceniane za pomocą „plusów” i „minusów” lub stopnia
- ocenie podlega praca domowa w zeszycie przedmiotowym, zeszycie ćwiczeń lub w innej formie

5. Aktywność na lekcji

Ocenianiu podlega:

- zaangażowanie na lekcji
- udział w dyskusji
- samodzielne prowadzenie fragmentów lekcji
- ciekawa i rzeczowa prezentacja przygotowanych materiałów
- częstotliwość wypowiedzi poprawnych merytorycznie

Podstawowe założenia oceniania:

- oceniana za pomocą „plusów” i „minusów”
- 5 razy „plus” = ocena bardzo dobra
- 5 razy „minus” = ocena niedostateczna
- uczeń może otrzymać ocenę bardzo dobrą bez zbierania „plusów”, jeżeli bezbłędnie rozwiązał problem o znacznym stopniu trudności, wykazując bardzo wysoki poziom wiedzy i umiejętności

6. Prowadzenie zeszytu przedmiotowego

Ocenianiu podlega:

- stosowanie koniecznych, stałych zapisów („Lekcja”, „Temat”, data, „Praca domowa”)
- systematyczność (notowanie lekcji i prac domowych; uzupełnianie lekcji po nieobecności na zajęciach)
- czytelność i staranność
- estetyka i przejrzystość zeszytu

Podstawowe założenia oceniania:

- skala ocen 1-6
- ocenianie przynajmniej raz na rok szkolny
- nie należy brać pod uwagę rzeczowości oraz poprawności językowej i ortograficznej, które oceniane są podczas sprawdzania poszczególnych prac (nie dotyczy to błędów ortograficznych w zapisach)

7. Recytacje poezji i fragmentów prozy

Ocenianiu podlegają:

- pamięciowe opanowanie tekstu
- interpretacja głosowa
- dykcja

Podstawowe założenia oceniania

- skala ocen: 1-6
- nie mniej niż 1- 2 razy w roku szkolnym
- zapowiedziane tydzień wcześniej

8. Praca w grupie

Ocenianiu podlegają:

- planowanie i organizacja pracy grupowej
- efektywne współdziałanie
- sposób komunikowania się członków grupy
- wywiązywanie się z powierzonych ról
- rozwiązywanie problemów w sposób twórczy
- prezentacja wyników pracy

Podstawowe założenia oceniania

- skala ocen: 1-6
- uczniowie dokonują samooceny i oceny kolegów z grupy
- nauczyciel ma prawo do zmiany oceny grupy
- ocena niedostateczna – jedynie w przypadku demonstrowania braku zaangażowania

9. Prace dodatkowe

Ocenianiu podlega:

- własny wkład pracy
- wartość merytoryczna pracy
- jakość i estetyka pracy
- prace długoterminowe (projekty)

Podstawowe założenia oceniania

- skala ocen: 4-6
- prace obowiązkowe lub dla chętnych
- napisane nie na temat lub słabe merytorycznie – bez oceny

NIEPRZYGOTOWANIA

Uczeń ma prawo do:

- Trzykrotnego w każdym półroczu nieprzygotowania się do lekcji– bez podania przyczyny
- Jeżeli brak pracy lub nieprzygotowanie ustne wystąpiły z ważnych, obiektywnych powodów, nauczyciel może odstąpić od konsekwencji na pisemną prośbę rodzica / opiekuna.

- Nie ocenia się uczniów przez 3 dni po dłuższej niż tydzień, a krótszej niż dwa tygodnie usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Po usprawiedliwionej nieobecności trwającej dwa tygodnie lub dłużej uczeń ma 7 dni na uzupełnienie zaległości.

UWAGI KOŃCOWE

- Nauczyciel zaznaja uczniów z PSO na początku roku szkolnego oraz na bieżąco udostępnia ten dokument uczniom i rodzicom w pracowni języka polskiego.
- Roczna ocena klasyfikacyjna obejmuje osiągnięcia uczniów w całym roku szkolnym.
- Ocena końcoworoczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.
- Nauczyciel ma obowiązek, na prośbę ucznia lub rodzica (prawnego opiekuna), uzasadnić wystawioną ocenę.
- Rodzic ma prawo wglądu do prac pisemnych i sprawdzianów swojego dziecka.
- Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
- Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
- Nauczyciel w dniu rozdawania sprawdzonych prac podaje do wiadomości uczniów skalę punktową, według której oceniany był sprawdzian (test, wypracowanie itp.).
- Uczniowie nie mogą w zeszytach przedmiotowych pisać flamastrami i czerwonym długopisem (zastrzeżonym dla nauczyciela).